

Czy PiS wyprowadza Polskę z Unii Europejskiej?

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 11 stycznia 2018 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W związku ze sporem wokół zmian w sądownictwie nasiliły się zarzuty, że PiS dąży do wyprowadzenia Polski z Unii Europejskiej. Tuż przed wyborami samorządowymi podsyłał je m.in. wniosek prokuratora generalnego do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej z Konstytucją RP (chodzi m.in. o możliwość kierowania przez sąd krajowy pytań prejudycjalnych do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wykładnię traktatów i innych aktów prawa unijnego „w sprawach dotyczących ustroju, kształtu i organizacji władzy sądowniczej oraz postępowania przed organami władzy sądowniczej państwa członkowskiego Unii Europejskiej”). W związku z tym w listopadowym badaniu¹ poruszyliśmy kwestię polityki rządzącej partii wobec integracji europejskiej.

O postrzeganie stosunku PiS do integracji Polski z UE pytaliśmy po raz pierwszy półtora roku temu (w kwietniu 2017) po szczycie w Brukseli, na którym premier Beata Szydło (zobligowana przez Komitet Polityczny PiS) nieskutecznie próbowała zablokować ponowny wybór Donalda Tuska na przewodniczącego Rady Europejskiej. Argumentowano wówczas, że partia rządząca chce wyprowadzić nasz kraj z UE, niekoniecznie w sposób intencjonalny i świadomy, ale poprzez działania prowadzące do izolacji Polski w Europie.

KIERUNEK ZMIAN W UE – POSTRZEGANIE POLITYKI PIS

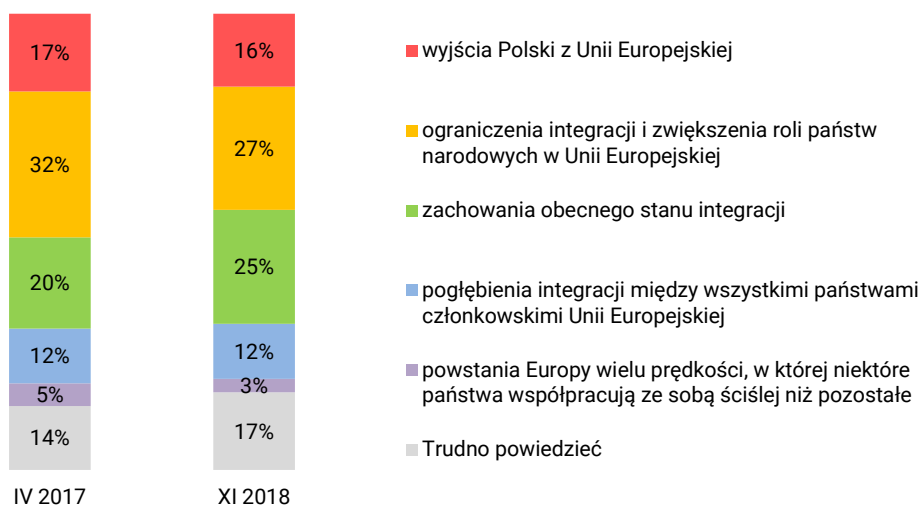
W ocenie społecznej Prawo i Sprawiedliwość dąży raczej do zahamowania niż do pogłębienia integracji europejskiej. W opinii ponad połowy badanych PiS zmierza do ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w Unii Europejskiej (27%) lub do zachowania *status quo* (25%). Przekonanie, że rządząca partia dąży do wyjścia Polski z UE, także nie jest odosobnione – wyraża je prawie co szósty ankietowany (16%). Co ósmy respondent (12%) dostrzega w działaniach PiS chęć pogłębienia integracji państw członkowskich. Tylko nieliczni (3%) sądzą, że PiS dąży do powstania Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (342) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich face-to-face wspomaganym komputerowo (CAPI) w dniach 8–15 listopada 2018 roku na liczącej 999 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Postrzeganie stosunku rządzącej partii do integracji europejskiej nie zmieniło się zasadniczo od kwietnia 2017 roku. Obecnie nieco mniej osób uważa, że rządzący popierają ograniczenie integracji i zwiększenie roli państw narodowych w UE (spadek o 5 punktów procentowych), nieco więcej natomiast dostrzega w działaniach PiS chęć zachowania obecnego stanu integracji (wzrost o 5 punktów).

CBOS

RYS. 1. Jak Pan(i) sądzi, jaki jest stosunek polskich władz i rządzącej partii do przyszłości Polski i Unii Europejskiej? Czy rządzący obecnie w Polsce dążą do:

Postrzeganie wspieranej przez PiS wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej różnicuje przede wszystkim orientacja polityczna i partyjna. W ocenie większości badanych identyfikujących się z lewicą polityka rządzącej partii zmierza do ograniczenia integracji (33%), a nawet wyprowadzenia naszego kraju z Unii Europejskiej (33%). Z kolei osoby deklarujące prawicowe poglądy polityczne najczęściej dostrzegają w działaniach PiS chęć ograniczenia integracji (30%) lub zachowania *status quo* (29%); ponadto stosunkowo duża część z nich sądzi, że PiS dąży do pogłębienia integracji (21%).

O tym, że PiS prowadzi politykę zmierzającą do wyjścia Polski z Unii Europejskiej, przekonani są przede wszystkim zadeklarowani wyborcy PO i SLD, ale także spora grupa sympatyków PSL. Zwolennicy Kukiz'15 najczęściej widzą w działaniach PiS dążenie do ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w UE. Z kolei wyborcy PiS najczęściej uważają, że rządzący chcieliby zachowania obecnego stanu integracji. Tylko nieliczni sympatycy partii rządzącej przypisują jej chęć wyprowadzenia Polski z UE.

TABELA 1

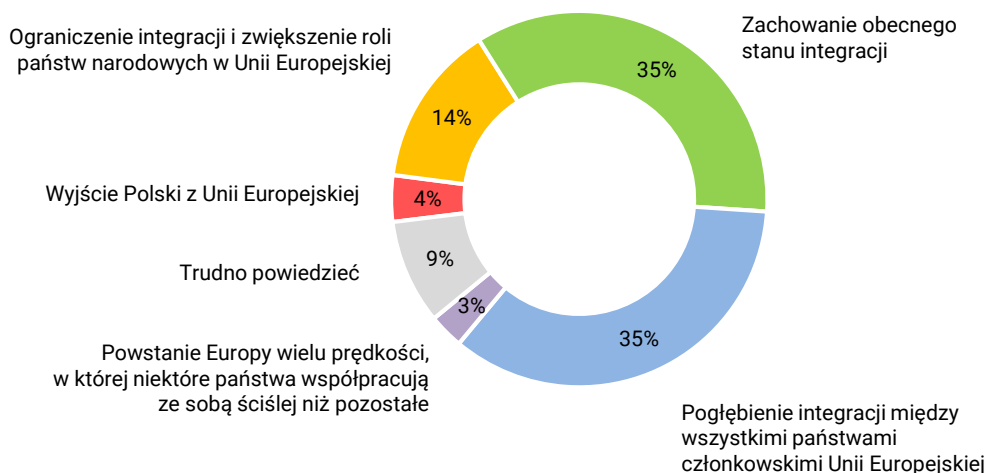
Potencjalne elektoraty*	Jak Pan(i) sądzi, jaki jest stosunek polskich władz i rządzącej partii do przyszłości Polski i Unii Europejskiej? Czy rządzący obecnie w Polsce dążą do:					
	wyjścia Polski z UE	ograniczenia integracji i zwiększenia roli państw narodowych w UE	zachowania obecnego stanu integracji	pogłębienia integracji między wszystkimi państwami członkowskimi UE	powstania Europy wielu prędkości, w której niektóre państwa współpracują ze sobą ściślej niż pozostałe	Trudno powiedzieć
	w procentach					
PO	38	35	11	5	1	10
SLD	32	24	16	5	5	18
PSL	23	25	23	13	4	12
Kukiz'15	9	40	21	13	5	12
PiS (wraz z SP i P)	3	24	37	20	3	13

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Postrzegana polityka PiS w kwestii integracji europejskiej dość znacząco odbiega od oczekiwań społecznych. Polacy na ogół deklarują się bowiem jako zwolennicy zachowania obecnego stanu integracji (35%) lub jej pogłębienia (35%). Za ograniczeniem integracji i zwiększeniem roli państw narodowych opowiada się 14% badanych. Tylko nieliczni popierają wyjście Polski z Unii Europejskiej (4%) lub powstanie Europy wielu prędkości (3%)².

CBOS

RYS. 2. Która z tych możliwych wizji przyszłości Polski i Unii Europejskiej Panu(i) osobiście najbardziej odpowiada?

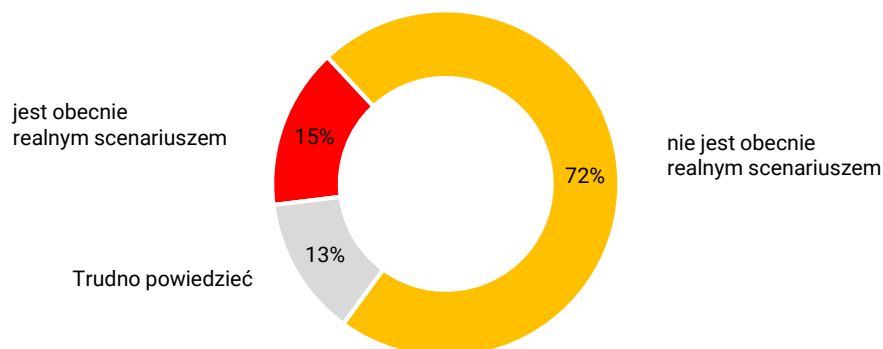
² Komunikat CBOS szerzej omawiający stosunek Polaków do integracji europejskiej w przygotowaniu.

CZY WYJŚCIE POLSKI Z UE TO OBECNIE REALNY SCENARIUSZ?

Zdecydowana większość badanych (72%) uważa, że wyjście Polski z Unii Europejskiej nie jest obecnie realnym scenariuszem. Za prawdopodobny uznaje tzw. polexit 15% ankietowanych.

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, wyjście Polski z Unii Europejskiej:

Wyjście Polski z UE częściej za realne uważają badani identyfikujący się lewicą (25%) i politycznym centrum (20%), niż ci, którzy deklarują prawicowe poglądy polityczne (11%). W potencjalnych elektoratach przekonanie, że „polexit” jest obecnie prawdopodobnym scenariuszem, stosunkowo często wyrażają zwolennicy SLD, PO i PSL. Rzadziej niż przeciętnie taką ewentualność dostrzegają dziś wyborcy PiS i Kukiz'15.

TABELA 2

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, wyjście Polski z Unii Europejskiej:		
	jest obecnie realnym scenariuszem	nie jest obecnie realnym scenariuszem	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	31	55	14
PO	28	63	9
PSL	26	71	3
Kukiz'15	7	87	6
PiS (wraz z SP i P)	7	87	6

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Opinie w tej kwestii wiążą się z postrzeganiem polityki Polski na forum UE oraz ze stanowiskiem wobec uwzględnienia przez nasz kraj zaleceń i postanowień organów unijnych w sprawie reformy sądownictwa. Przekonanie, że wyjście Polski z UE jest obecnie realnym scenariuszem, najczęściej wyrażają osoby zdecydowanie źle oceniające politykę naszego kraju w UE oraz jednoznacznie popierające wdrożenia unijnych rekomendacji i postanowień dotyczących sądownictwa.

TABELA 3

Jak Pan(i) ocenia politykę, jaką prowadzi Polska na forum UE?	Czy, Pana(i) zdaniem, wyjście Polski z Unii Europejskiej:		
	jest obecnie realnym scenariuszem	nie jest obecnie realnym scenariuszem	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zdecydowanie dobrze	10	82	8
Raczej dobrze	8	84	8
Raczej źle	25	69	6
Zdecydowanie źle	42	50	8
Trudno powiedzieć	9	66	25

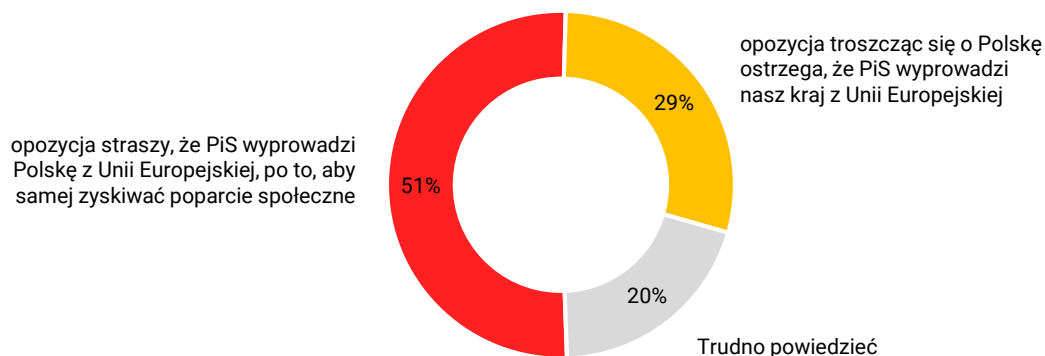
TABELA 4

Unia Europejska ma zastrzeżenia dotyczące reformy sądownictwa w Polsce. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna uwzględnić zalecenia i postanowienia organów Unii Europejskiej dotyczące reformy sądownictwa czy też nie?	Czy, Pana(i) zdaniem, wyjście Polski z Unii Europejskiej:		
	jest obecnie realnym scenariuszem	nie jest obecnie realnym scenariuszem	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Zdecydowanie tak	33	59	8
Raczej tak	14	77	9
Raczej nie	5	86	9
Zdecydowanie nie	11	81	7
Trudno powiedzieć	4	63	34

Głosy polityków opozycyjnych wskazujące na zagrożenie „polexitem” są częściej interpretowane w kategoriach gry politycznej niż rzeczywistej troski o Polskę. Połowa badanych (51%) jest zdania, iż opozycja straszy, że PiS chce wyprowadzić nasz kraj z Unii, aby samej zyskiwać poparcie społeczne. Ponad jedna czwarta (29%) uważa, że opozycja troszcząc się o Polskę ostrzega przed realizacją niekorzystnego dla Polski scenariusza.

CBOS

RYS. 4. Czy, Pana(i) zdaniem:

Opinie w tej kwestii silnie zależą od politycznych i partyjnych identyfikacji. O ile badani deklarujący prawicowe poglądy polityczne w zdecydowanej większości (72%) traktują głosy o możliwym „polecicie” jako obliczone na zwiększenie społecznego poparcia, o tyle sympatycy lewicy widzą w tym częściej przejaw troski o Polskę (47%) niż kalkulację polityczną (36%).

O chęci poszerzenia społecznego poparcia przez opozycję mówi zdecydowana większość sympatyków PiS i Kukiz'15. Zwolennicy partii opozycyjnych: PO i SLD interpretują ostrzeżenia przed wyprowadzeniem Polski z UE na ogół jako wyraz troski o ojczyznę. Wyborcy PSL są podzieleni w opiniach na ten temat.

TABELA 5

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem:		
	opozycja straszy, że PiS wyprowadzi Polskę z Unii Europejskiej, po to, aby samej zyskiwać poparcie społeczne	opozycja troszcząc się o Polskę ostrzega, że PiS wyprowadzi nasz kraj z Unii Europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PiS (wraz z SP i P)	77	10	13
Kukiz'15	76	14	10
PSL	38	38	24
SLD	29	52	19
PO	23	63	14

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych

Ocena intencji działania opozycji zależy od tego, czy „polestix” jest postrzegany jako realna perspektywa czy też nie. Większość osób, które są zdania, że wyjście Polski z UE to prawdopodobny obecnie scenariusz, dostrzega w ostrzeżeniach przed „polestixem” przede wszystkim troskę o kraj.

TABELA 6

Czy, Pana(i) zdaniem, wyjście Polski z Unii Europejskiej:	Czy, Pana(i) zdaniem:		
	opozycja straszy, że PiS wyprowadzi Polskę z Unii Europejskiej, po to, aby samej zyskiwać poparcie społeczne	opozycja troszcząc się o Polskę ostrzega, że PiS wyprowadzi nasz kraj z Unii Europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– jest obecnie realnym scenariuszem	29	59	12
– nie jest obecnie realnym scenariuszem	59	24	17
Trudno powiedzieć	31	20	49

Prawo i Sprawiedliwość jest postrzegane jako partia zmierzająca raczej do zahamowania integracji (zachowania *status quo* lub zwiększenia roli państw narodowych w Unii Europejskiej) niż do jej pogłębienia. Przekonanie, że rządzący dążą do wyjścia Polski z UE, wyraża niemal co szósty dorosły Polak. Podobnie liczna grupa sądzi, że „polexit” jest obecnie realnym scenariuszem. Obawy przed wyjściem Polski z UE wyrażają najczęściej zwolennicy ugrupowań opozycyjnych: PO, SLD i PSL, znacznie rzadziej możliwość taką dostrzegają wyborcy partii rządzącej oraz sympatycy Kukiz’15. Ostrzeżenia przed „polexitem” częściej odbierane są jako sposób opozycji na zwiększenie społecznego poparcia niż jako przejaw jej troski o ojczyznę.

Opracowała

Beata Roguska